

Səhid qardaşlar Musa və Turalın şərəfli həyat və döyüş yolundan bəhs edən "Gəl, birlikdə köçək dünyadan" adlı kitabdan bir parça. Bildiyimiz kimi, dini anlamda şəhidlik ölümün ən yüksək mərtəbəsi, ictimai kontekstdə isə Vətən uğrunda cihada qalxaraq haqq dünyasına qovuşmaqdır.

İbrətəməz fikirlərdə də göstərilir ki, Vətən uğrunda ölüm qədər dadlı və şərəfli ölüm yoxdur, lakin bu ölümün şərbətini çox az adam içir... Məhz bu aspektdən yanaşaraq insanlar "Şəhidlər ölməz, vətən bölünməz" şüarını dillərində əzbər ediblər.

Ulu öndər Heydər Əliyevin Vətən haqqında dediyi sözlər də əslində, elə bu məntiqi açıq: "Vətənpərvərlik insanın daxilindəki duyğulardır. Əgər bunlar yoxdursa, o insan mənəviyyətsizdir... Hər bir vətəndaş Vətənimizin, xalqımızın taleyi ilə yəşəməlidir! Vətən birdir və hamı bu Vətən uğrunda çalışmalıdır..."

Milli mənlilik milli mənsubiyyəti ətraflı dərk etməyə imkan yaradır. Mənliliyi olan şəxs heç bir hadisəyə laqeyd qala bilməz. Vətən, torpaq məhəbbəti, millətin və xalqın qayğıları hər an onun şəxsi istək və arzularını üstələyir, onu xalq üçün müəyyən fəaliyyət göstərməyə sövq edir. Jan Leron Dalamber demişken, həqiqi namuslu insan ailəsini özündən, Vətəninə ailəsindən uca tutmalıdır...

Belə bir anlam da var: "Uğrunda ölməyəcəyin bayrağın kölgəsinə sığınma. Ya sahib ol, ya uzaqlaş". Burada nə qədər dəqiq və sərrast eynəmə var. Vətən müharibəsində canlarını fəda edən ərənlərimiz öz şərəfli ölümləri ilə torpağa, elə-obaya yad olanlara məhz bunu dedi. Bu eynəmənin içində şəhid uralığı, Vətən uğrunda can verməyin nə olduğu, hansı mahiyyət daşıdığı diqqəti xüsusilə çəkir.

Biz də məhz üzərində ciddi-cəhdle işlədiyimiz "Gəl, birlikdə köçək dünyadan..." adlı kitabda Vətən, torpaq sevgisinin hansı anlam daşdığına diqqət çəkməyə cəhd etdik, bütün şəhidlərin təmsalında Mingəçevirin Günəşli qəsəbəsində doğulub, boya-başa çatan Musa və Tural qardaşları kimi qəhrəman, tarix yazan oğullar haqqında fikir yürütdük. O oğullar ki, Vətən naminə hər şeylərindən - həyatlarından, gözəl arzularından, yaşamaq istəklərindən, ailələrindən, onlara "ata" deyən övladlarından, bir sözlə, şirin canlarından keçdilər... Onlar bizim qürur və and yerimizdir, çünki Vətən qoynunda ölməyi özlərinə şərəf bildilər.

"Gəl, birlikdə köçək dünyadan..." kitabı şəhid qardaşlar Musa və Turala (bir) vəfa borcumuzdur. Burada onların həyatı, fəaliyyəti, davranış və münasibəti, döyüş yolu, hətta yaradıcı ruhu barədə mümkün qədər təfəsilat verdik, həyatı əhatə edən təsisatları sadəcə status kimi gözdən keçirmədik, real-gerçək təlatümlərlə mübarizə apara-apara bərkidik...

Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Vətənə nə üçün ana deyirlər?

Məktəbli ikən müəllimdən

*Cavanşirlər nəslidim,
Mən də o vaxt xandım, Vətən,
-
Şəhid verdin, yandım, Vətən!*

təsəlli tapır...
Şəhid qardaşların Vətən yolundakı qəhrəmanlığından xəbərdarıq. Torpaqlarımızı

sevgisinə heyrət kəsildiyimdən anidən öz-özümə pıçıldayıram:
- Vətən sizin and yeriniz, siz Vətənin hünər dastanısınız,

Vətən uğrunda ölüm qədər dadlı və şərəfli ölüm yoxdur

soruşmuşdum ki, Vətənə nə üçün ana deyirlər? O, sifətini sarmış ilıq-solğun təbəssümlə gözlerini bir az aralıdakı qəbiristanlığa dikib demişdi:

- Vətən (də) bizi anamız kimi qoynuna alır. Biz daim ona sığınırıq...

Böyüdükcə anladım ki, (əlbəttə) Vətən anadır, hamımızın anasıdır. Hamımızın borcudur ki, dar gündə öz anamızı - Vətənimizi qoruyaq...

Elə Musa və Tural qardaşlarının da boynuna belə bir haqq düşmüşdü. Onlar da (mənimtək) hələ uşaq çağlarında Vətən haqqında anlayışa malik oldu, Vətən müharibəsi başlayanda (çoxları kimi) könüllü olaraq döyüşlərə qatıldılar, torpaqlarımızın düşməndən geri alınmasında əsl hünər və şücaət göstərdilər.

Şəhadətə yüksələn bu cəngavər qardaşların arzuları anaları qədr, canlarından artıq sevdikləri Vətəni azad görmək idi, Allah onların arzularını çin etdi...

Vətən qürur duyur ki, Musa və Tural kimi qəhrəman oğulları var. Taleyə baxın, həyatın təzad dolu anlarına diqqət edin: İki qardaş, ikisi də Vətən qəhrəmanı. İkisi də eyni ailənin, eyni soyadın təmsilçisi. İkisi də bir neçə gün fərqi ilə Vətən uğrunda şəhadət şərbəti içib...

Belə anlar tarixdə çox nadir hallarda baş verir...

Musa və Turalın Vətən yanğısını, Musanın şeirlərindəki Vətən hissini gördükdən sonra illər əvvəl yazdığım "Vətən" adlı şeir içində lərzəyə gəldi:

*Sapı qopdu, samı atdım,
Neçə arzu-kamı atdım,
Səndən ötrü camı atdım,
Sonra səni dandım, Vətən... -
Şəhid verdin, yandım, Vətən!*

*Düşməni bizi taladı, bax,
Torpaq çala-çaladı, bax...
Hər oğlun bir qaladı, bax,
Qürur yerim, andım Vətən, -
Şəhid verdin, yandım, Vətən!*

*Qoşa atdın zərimini sən,
Mum elədin zərimini sən,
Ağ duvaqlı pərimisən?
Səni mələk sandım, Vətən, -
Şəhid verdin, yandım, Vətən!*

*Xan babamın əsli idim,
Çox hay-küylü, səslidim,*

*Yallarını çox etdilər,
Ac itləri tox etdilər...
Böle-böle yox etdilər,
Mən bədəndim, candım, Vətən,
-
Şəhid verdin, yandım, Vətən!*

Şübhəsiz, Vətən amalı, torpaq sevdası güclü olan insanlar ilk anlardan - uşaq və yeniyetmə yaşlarından fərqlənir, diqqəti xüsusilə çəkir. Allah sanki belələrinin ilk vaxtlardan içində bir Vətən ocağı qalayır, zaman-zaman o ocağın közü həmin şəxsləri qorxmaz, hünərvər igidə çevirir.

Mingəçevirdə sadə, olduqca zəhmətkeş bir ailədə dünyaya göz açan Musa və Tural qardaşları da əslində, qorxmaz, cəsur oğullar idilər. Onların gözələrinin dərinliklərində görünən, sonra da özünü Vətən sevdası kimi göstərən vətəndaşlıq əzmi Vətən müharibəsində bir ocaq, bir od kimi təlatümə gəldi. Torpaq uğrunda apardıqları mübarizə onları yüksək bir məqama - şəhadətə ucaltdı. Tanrı yanında məqam sahibi oldular. İndi onların Vətən eşqi özləri ilə bərabər gəniş ənginliklərdə bərq vurur, aydın səmamiyədə dolanır, ələlxüsus da, övladlarının başı üzərində çətirə dönür.

İndi Günəşli qəsəbəsinin qubar sarmış, külək tutan səmtində, səssizliyin hökm sürdüyü əzəmətli bir evdə susqun baxışlarla Allaha səcdə edən Nəhayət xanım Musa və Turalın şəhadətinə çiraq tutur, yoxluqlarına dözə bilməsə də, insan - ana qürurunu tox saxlayır, nəvələrinin gözələrində oğullarının vüqarını görür, azacıq da olsa,

azad görmək arzusu onlara şəhidlik kimi şərəfli bir missiya bəxş edib. Onların şəhid adı indi dillərdə, dodaqlarda səslənir və onlar hər an ölməz bir Vətən fədasi olaraq xatırlanacaqlar.

Vətən oğlu, Vətənin qəhrəman cüssəli sədiq vətəndaşları Musa və Tural qardaşları düşməne ağır zərbələr vurublar. Düşməni bütün döyüş boyu onları izləyib, erməni snayperçiləri tərəfindən onlar daim hədəfdə olublar.

Şəhid qardaşların böyüdüüyü evin həyatında qərar tutmaq çox çətinidir. Bilmirsən, gözələrin hansı səmtə tuş edəsən ki, dağ vüqarlı ana Nəhayət xanımın çöhrəsindəki təlatümün "əzabından" qurtulasan. O, gözələrinin yaşını quruda bilmir. Nə vaxt çalışıram ki, ondan oğulları haqqında bir söz soruşsam, gözələri qara buludlar kimi dolur, danışmaqda çətinlik çəkir, içini dağıdan susqun hiçqirtilər onu "dünyanın qara daşı kimi cücərdir".

Bəzən insan ah çəkəndə ətrafdakılar hiss edir. Ancaq Nəhayət xanım içində ah çəkir, kimsə duymur. Bu ah onun övlad dağı çəkilmiş ürəyini yüz yerden parçalayır. Qəlpə-qəlpə sızılı verən ağrılar onu yarısına düz tökülmüş insan qədər göynədir, qubara mübtəla edir.

İndi Nəhayət xanım bizim üçün qara paltarlı mələktimsal şəhid anası, Musa və Tural qardaşları - torpağı canlarından üstün tutan qeyrət simvollarımızdır!

Nəhayət xanımın vücudunda ağır ləngər yaradan Vətən

Musa və Tural. İllər öteçək, zaman keçəcək, biz, hamımız unudulacağıq, lakin siz və sizin kimi qəhrəman oğullar əsla unudulmayacaq, nəsillər tərəfindən böyük minnətdarlıq hissi ilə xatırlanacaq.

Belə bir xoşbəxtlik yalnız Vətənin məğrur insanlarına nəsib olur. O xoşbəxtlikdən sizə də pay düşüb. Gənc yaşında ömrünüzü hamımız üçün fəda etdiniz. Sizi yaşatmaq, yaddaşlarda bir xatirəyə çevirmək bizim borcumuzdur. Bu borcun öhdəsindən gələ bilsək, demək, bizim də Vətən şərəfimiz var. Sayənizdə başımız dik, üzümüz ağ, qətiyyətimiz möhkəmdir. Əmin olun, Vətən üçün könül sevdası, qəlb-ürək nəğmələri oxumağı bacaran nəsillər daim sizə ziyarətçiniz olacaq. Siz dastanlaşacaq, ob-razaya çevriləcək, qranit abidələr kimi sərt ilğımlara sinə gərəcəksiniz. Hər kəs sizə "Vətən salamı" verəcək. Nur parıltısı çırpınan gözələrinizdəki qürur, fəxarət hissi nəsillər üçün bir hünər simvolu olacaq...

Siz də səbrli olun, şəhid anası! Dərdinizi, içinizdə pərvaz edən qubarı silmək, yox etmək mümkün deyil, lakin əmin olun ki, siz övladlarınız qədər ali, uca və əzəmətlisiniz. Vətəni düşməndən qoruyan, qeyrətçini, insan-kəşi adımızı bizə qaytaran Musa və Tural kimi oğulları siz böyütmüsünüz. Xalqın şəhidlərə olan ehtiramı, təşəkkürü, minnətdarlığı (bəlkə də) onlardan daha çox şəhid analarına düşür. Siz də xalq sevgisində təcəssüm edən Vətən sevdaları kimi əbədi alqışa layiqsiniz. Vaxt gələcək, bütün şəhid analarına, o cümlədən sizə Vətən deyəcəklər...

Bu gün qaplarınız ziyarətçiyah, evləriniz ziyarət yeridir. Bu gün ellər axın-axın Musa və Turalın ziyarətinə gəlir, onların şəhid adı, müqəddəs ruhu qarşısında baş əyir, onların fəvqündə Vətənə səcdə edirlər.

Vaxt gələcək ki, yaşadığınız, Vətən üçün iki qeyrətli oğul böyütdüyünüz bu ev hamının səcdəgahı olacaq, böyük bir muzeyə çevriləcək...

O muzeyin də bələdçiləri elə Musa və Tural qardaşları olacaq...

Hikmət Məlikzadə